

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО, МЛАДЕЖТА И НАУКАТА
ОЛИМПИАДА „ЗНАМ И МОГА” ЗА УЧЕНИЦИ ОТ IV КЛАС
ОБЩИНСКИ КРЪГ - 2012

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ОЦЕНИТЕЛИ

Уважаеми оценители,

Тази инструкция е предназначена за вас. Моля, прочетете я внимателно!

Преди да започнете да оценявате работите на учениците, подгответе калкулатор до себе си, тъй като задачите изискват точно сумиране. Оценката нанасяйте в Протокол №1 на оценителя.

Приятна и спорна работа!

Задача №	Отговор	Критерии за оценка	Брой точки
Зад. 1 а)	<p>За правилен отговор се приема всеки един от посочените вариантите:</p> <p><i>Добър другар на дълг и труден път се познава.</i></p> <p><i>Добър другар се познава на дълг и труден път.</i></p> <p><i>Добър другар на труден и дълг път се познава.</i></p> <p><i>Добър другар се познава на труден и дълг път.</i></p> <p><i>Другар добър се познава на дълг и труден път.</i></p> <p><i>Другар добър на дълг и труден път се познава.</i></p> <p><i>Другар добър се познава на труден и дълг път.</i></p> <p><i>Другар добър на труден и дълг път се познава.</i></p> <p><i>На труден и дълг добър другар се познава.</i></p> <p><i>На труден и дълг път се познава добър другар.</i></p> <p><i>На дълг и труден път добър другар се познава.</i></p> <p><i>На труден и дълг път се познава добър другар. и др.</i></p>	<p>Съставя завършено по смисъл и логически правилно подредено изречение.</p>	<p>За завършено по смисъл изречение, съставено от посочените думи, подредени правилно логически – 2 т.</p> <p>За завършено по смисъл изречение, в което е употребена друга форма на дадена дума – 1 т.</p> <p>За незавършено по смисъл изречение и/или нарушен словоред – 0 т.</p> <p>Максимален брой: <u>2 точки.</u></p>

<p>Зад. 1 б)</p>	<p>Съществителни имена: другар, път Прилагателни имена: добър, труден, дълъг Глаголи: се познава (познава)</p>	<p>Разпознава съществителни имена, прилагателни имена и глаголи</p>	<p>За 5-6 правилно разпределени в таблицата думи – 1,5 т. За 3-4 правилно разпределени в таблицата думи – 1 т. За 1-2 правилно разпределени в таблицата думи – 0,5 т. За неправилно разпределени всички думи или без нито един отговор - 0 т. Максимален брой: 1,5 точки.</p>
<p>Зад. 2 а)</p>	<p>За правилен отговор се приема всяко предложение, което съответства или е близко по значение с някой от посочените варианти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>ще направя шина за обездвижване на крака;</i> - <i>ще използвам материали от аптеката в раницата си, за да окажа помощ;</i> - <i>ще отида до близка хижа, лифтена станция, медицинска служба да потърся помощ;</i> - <i>ще повикам за помощ някой възрастен човек от пистата;</i> - <i>ще се обадя по телефона на възрастен човек за помощ (на родителите си, на родителите на пострадалото дете, на учител, на друг възрастен човек);</i> - <i>ще позвъня на 112, бърза помощ, планинска спасителна служба;</i> - <i>ще го завия, докато дойде помощ;</i> - <i>ще запазя самообладание;</i> - <i>ще сложа сняг на крака, за да намаля болката</i> 	<p>Посочва адекватни на ситуацията действия за оказване на първа помощ.</p>	<p>За три или повече предложения, които съответстват или са близки по значение с предложените правилни отговори – 3 т. За две предложения, които съответстват или са близки по значение с предложените варианти – 2 т. За едно предложение, което съответства или е близко по значение с предложените варианти – 1 т. За липса на предложение, което съответства или е близко по значение с предложените варианти – 0 т. Максимален брой: 3 точки.</p>
<p>Зад. 2 б)</p>	<p>За правилен отговор се приема всяко предложение, което съответства или е близко по значение с някой от посочените варианти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>да местя пострадалия, за да не го нараня допълнително;</i> - <i>да се опитвам да наместя крака му, за да не му причиня по-тежка</i> 	<p>Знае как <u>НЕ</u> се постъпва в подобна критична ситуация и умее да аргументира мнението си.</p>	<p>За правилно посочен и аргументиран пример за действие – 2 т. За правилно посочен, но неаргументиран пример за</p>

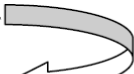

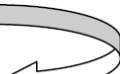

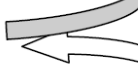

	<p><i>травма;</i></p> <p>- да му давам лекарства, за да не му навредя вместо да му помогна и др.</p>		<p>действие – 1 т.</p> <p>За неправилно посочен пример за действие - 0 т.</p> <p>Максимален брой: 2 точки.</p>
<p>Зад. 3 а)</p>	<p>1. – д; 2. – е; 3. – а, з; 4. – ж; 5. – в; 6 – б.</p>	<p>Разбира връзката между даденото и търсеното в текстова задача.</p>	<p>За всяко вярно свързване – по 0,5 т. (7 x 0,5 = 3,5 т.)</p> <p>За грешно направено свързване или липса на свързване – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 3,5 точки.</p>
<p>Зад. 3 б)</p>	<p>$159.2 + 287.1 + 196.3 = 318 + 287 + 588 = 1193$(лв.) или последователно записано решение на задачата.</p>	<p>Решава текстова задача.</p>	<p>За вярно решение на задачата /решението може да е записано с един числов израз или да е записано последователно/ – 1 т.</p> <p>За невярно съставен числов израз, или невярно последователно записано решение, или допуснати изчислителни грешки – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 1 точка.</p>
<p>Зад. 4 а)</p>	<p><i>«Тъй дървото си спечели приятели и разбра, че да има приятели, то трябва да им дава своята сянка.»</i></p>	<p>Открива в текста изречението, което разкрива извода от разказаната история.</p>	<p>За точно подчертано изречение – 0,5 т.</p> <p>За неточно подчертано или неподчертано изречение – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 0,5 точки.</p>
<p>Зад. 4 б)</p>	<p>* Използвани фрази и думи в отговора на учениците (и във вариант на подходящи синоними): приятели (приятелство), винаги, грижа, помощ, не си самотен (не си сам), щастлив (радостен)</p>	<p>*Възприема и осмисля идеята на разказа.</p>	<p>*За отговор, който представя смисъла на 5-6 фрази и думи – 4 т.</p> <p>За отговор, който представя смисъла на 3-4 фрази и думи – 3 т.</p>

	<p>* Писмен текст от няколко свързани по смисъл изречения или едно изречение - отговор на въпроса.</p> <p>* Правилно написани използвани думи в писмения отговор на учениците , чийто правопис е свързан с изучени правописни норми. Забележка: Отчитат се следните типове грешки – писане на звучни и беззвучни съгласни; на думи с редукция на гласните; на думи със струпани съгласни; на думи, съдържащи я, щ (ю, ъо); на предлози и съюзи в изречението.</p>	<p>*Умее да отговаря на въпрос по литературно произведение.</p> <p>*Умее правилно да пише думи, чието писане се подчинява на изучени правописни правила.</p>	<p>За отговор, който представя смисъла на 1-2 фрази и думи – 1 т.</p> <p>За отговор, който не представя смисъла на нито една фраза или дума – 0 т.</p> <p>Максимален брой точки за подусловието по този показател: <u>4 точки.</u></p> <p>*За отговор, който съдържа няколко свързани по смисъл изречения – 2 т.</p> <p>За отговор с едно изречение – 0,5 т.</p> <p>За отговор, който съдържа отделни думи, фрази или неясно по смисъл изречение – 0 т.</p> <p>Максимален брой точки за подусловието по този показател: <u>2 точки.</u></p> <p>*За отговор, в който няма допуснати правописни грешки – 2,5 т.</p> <p>За допусната 1 правописна грешка – 2 т.</p> <p>За допуснати 2 правописни грешки – 1,5 т.</p> <p>За допуснати 3 правописни грешки – 1 т.</p> <p>За допуснати 4 правописни</p>
--	---	--	--

			грешки – 0,5 т. За допуснати повече от 4 правописни грешки – 0 т. Максимален брой точки за подусловието по този показател: 2,5 точки.
Зад. 4 в)	Използвани фрази и думи в отговора на учениците (и във вариант на подходящи синоними): началото на разказа (края на разказа), самотно (не е самотно), само (не е само), врабчето, селяните, приятели	Възприема и осмисля връзката между самотата и приятелството и представя убедителни доказателства за нейното изразяване в началото и в края на разказа.	За отговор, който представя смисъла на 5-6 фрази и думи – 3 т. За отговор, който представя смисъла на 3-4 фрази и думи – 2 т. За отговор, който представя смисъла на 1-2 фрази и думи – 1 т. За отговор, който не представя смисъла на нито една фраза или дума – 0 т. Максимален брой: 3 точки.
Зад. 4 г)	За правилен отговор се приема всеки един от посочените вариантите: - щастливо (щастие), - радостно (радост)	Възприема и осмисля емоционалното състояние на героя и може точно да го назове.	За правилен отговор – 3 т. За отговор с думи като: усмихнато, доволно, весело, засмяно, задоволено и др. – 0 т. Максимален брой: 3 точки.
Зад. 4 д)	Рисува усмивка на лицето.	Вярно изобразява емоционалното състояние на героя.	За нарисувана усмивка на лицето – 0,5 т. За ненарисувана усмивка на лицето – 0 т. Максимален брой: 0,5 точки.
Зад. 5	се украсява, е, вижда, пищи, се чуди, зърва, се скрива, приютява	Разпознава сегашно време на глаголите, образува правилно глаголни форми	За правилно преобразувани 7-8 глагола от минало време в сегашно време и правилно

		за сегашно време и умее да преобразува глаголното време в съответствие с контекста.	<p>съгласувани по лице и число с подлога - 2,5 т.</p> <p>За правилно преобразувани 5-6 глагола от минало време в сегашно време и правилно съгласувани по лице и число с подлога - 1,5 т.</p> <p>За правилно преобразувани 3-4 глагола от минало време в сегашно време и правилно съгласувани по лице и число с подлога - 1 т.</p> <p>За правилно преобразувани 1-2 глагола от минало време в сегашно време и правилно съгласувани по лице и число с подлога - 0,5 т.</p> <p>За отговор, в който не е преобразуван правилно нито един глагол от минало време в сегашно време или глаголът не е съгласуван правилно по лице и число с подлога – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 2,5 точки.</p>
Зад. 6 а. 1	<p>За правилен отговор се приема всяко едно от посочените твърдения или близък по смисъл техен вариант:</p> <p>- <i>дървото и врабчето са приятели;</i></p> <p>- <i>взаимоотношенията на дървото и врабчето са приятелски, добри и под.</i></p>	Правилно посочва взаимоотношенията между растението и птицата.	<p>За правилно определени взаимоотношения между дървото и врабчето се дава – 1 т.</p> <p>За неправилно определени взаимоотношения – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 1 точка.</p>
Зад. 6 а. 2	<p>За правилен отговор се приема всяко едно от посочените твърдения или близък по смисъл техен вариант:</p>	Правилно посочва взаимоотношенията между двете птици - жертва и	За правилно определени взаимоотношения между врабчето и ястреба се дава –

	<ul style="list-style-type: none"> - <i>врабчето и ястребът са врагове (неприятели);</i> - <i>врабчето и ястребът имат враждебни (лоши) отношения и др.</i> 	ХИЩНИК.	<p>1 т.</p> <p>За неправилно определени взаимоотношения – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 1 точка.</p>
Зад. 6 б. 1	<p>За правилен отговор се приема всеки аргумент, който съответства или е близък по смисъл с някой от посочените вариантите:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>дървото и врабчето са приятели, защото дървото помага на врабчето, като го спасява от ястреба;</i> - <i>взаимоотношенията на дървото и врабчето са приятелски/добри, защото дървото приютава малката птичка и я спасява от ноктите на своя преследвач</i> - <i>други подобни</i> 	Аргументира отговора си.	<p>За адекватни на ситуацията аргументи – 2 т.</p> <p>За неаргументирано твърдение – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 2 точка.</p>
Зад. 6 б. 2	<p>За правилен отговор се приема всеки аргумент, който съответства или е близък по смисъл с някой от посочените вариантите:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>врабчето и ястребът са врагове (неприятели), те имат враждебни/лоши отношения помежду си;</i> - <i>врабчето и ястребът са във враждебни (лоши) взаимоотношения, защото ястребът преследва и иска да изяде врабчето; то е негова жертва</i> 	Аргументира отговора си.	<p>За адекватни на ситуацията аргументи – 2 т.</p> <p>За неаргументирано твърдение – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 2 точка.</p>
Зад. 6 в	Хранителна верига, започваща с растение, което служи за храна на врабчето → врабче → ястреб	Съставя правилно хранителната верига, като започва с производител на храна	<p>За правилно съставена хранителна верига, започваща с растение – 1 точка</p> <p>За пропускане на производителя в хранителната верига – 0 т.</p> <p>За посочване за начало на хранителната верига на неподходящо растение, което не се използва за храна от врабчето – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 1 точка.</p>

<p>Зад. 7 а)</p>	<p>Първото изречение.</p>	<p>Умее да отделя второстепенното в условието на текстова задача.</p>	<p>При подчертано първо изречение в текста на задачата – 1 т. При неподчертано първо изречение или подчертана друга част на текста – 0 т. Максимален брой: 1 точка.</p>
<p>Зад. 7 б)</p>	<p>За правилен отговор се приема всеки вариант, който съответства или близък по смисъл с някой от посочените:</p> <p>Песен – 245 деца, които са 2 пъти по-малко от Колко деца Стихотворение – всичко са Илюстрация – с 245 по-малко от участвали ?</p> <hr/> <p>Песен – 245 деца, които са 2 пъти по-малко от Стихотворение – Илюстрация – с 245 по-малко от </p> <hr/> <p>Колко деца всичко са участвали ?</p> <p>Песен – 245 деца Стихотворение – 2 пъти повече от Илюстрация – с 245 по-малко от </p> <hr/> <p>Колко деца всичко са участвали ?</p> <p>Песен – 245 деца Стихотворение – 2 пъти повече от Илюстрация – с 245 по-малко от </p> <p>Колко деца всичко са участвали ?</p>	<p>Умее да прави съкратен запис на текстова задача.</p>	<p>За вярно направен съкратен запис (включва данните от условието и въпрос) – 1 т. За липса на въпрос в съкратеното записване – 0,5 т. За невярно съставен съкратен запис – 0 т. Максимален брой: 1 точки.</p>

Зад. 7 в)	$245 + 2 \cdot 245 + 245 = 980$ (деца) или последователно записано решение на задачата.	Решава текстова задача.	За вярно решение на задачата (решението може да е записано с един числов израз или да е записано последователно) – 2 т. За невярно съставен числов израз, невярно последователно записано решение или допуснати изчислителни грешки – 0 т. Максимален брой: 2 точки.
Зад. 7 г)	- Да; - Не; - Не;	Умее да съотнася получените резултати с условието и решението на задачата и да оценява твърдения, свързани с тях.	За всеки верен отговор на подусловие – 0,5 т. (3 x 0,5 = 1,5 т.) За невярно посочен отговор – 0 т. Максимален брой: 1,5 точки.
Зад. 8 8. 3	Гробница (Казанлъшка)	Разпознава паметници от наследството от древните траки.	За вярно отбелязване номера на изображението – 1 т. За неотбелязан или погрешно попълнен номер на изображение – 0 т. Максимален брой: 1 точка.
Зад. 8 8. 4	Централен Балкан	Разпознава национален парк.	За вярно посочване названието на националния парк – 1 т. За сгрешено или непълнено название на националния парк – 0 т. Максимален брой: 1 точка.
Зад. 8 8. 5	Етър Габрово	Назовава известния музей и се ориентира в	За вярно посочване името на музея – 0,5 т.

		географското му разположение.	<p>За сгрешено или непълнено име на музея, посочен на картата – 0 т.</p> <p>За вярно посочване името на града – 0,5 т.</p> <p>За сгрешено или непълнено име на града – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 1 точка.</p>
<p>Зад. 8</p> <p>8. 6.1</p> <p>8. 6.2</p>	<p>За правилен отговор се приема:</p> <p>Варианти, които са общи и за двата вида обекти като: не изхвърляне на боклуци, опазване от надраскване, предпазване от пожари, спазване на правила за влизане в обекта.</p>	<p>Обобщава знанията си за опазване на околната среда и културните паметници като съставя завършено по смисъл изречение.</p>	<p>За посочване на две общи за двата обекта правила – 2 т.</p> <p>За посочване само на едно общо за двата обекта правило – 1 т.</p> <p>За посочване на правило за опазване само на едната забележителност, за посочване на правило, което няма отношение към опазването на исторически и природни забележителности или за непосочено правило – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 2 точки.</p>

<p>Зад. 9</p>	<p>За правилен отговор се приема всеки един от посочените вариантите или друг техен смислов еквивалент:</p> <ul style="list-style-type: none"> - използване на алтернативни източници на енергия – вятърни електроцентрали, слънчеви колектори, хибридни автомобили, автомобили с био гориво, електромобили и др. под.; - придвижване с велосипеди, електро-транспорт или пеша; - пестене на природни ресурси и енергия; - поставяне на филтри на колите и на комините на заводите; - строеж на пречиствателни станции; - разделно събиране на отпадъци; - използване на платнени торби за пазаруване вместо найлонови; - използване на естествени торове в селското стопанство; - засаждане на дръвчета <p>и др. под.</p>	<p>Познава основните замърсители на природата и може да предложи подходящи дейности за нейното опазване.</p>	<p>За правилно посочване на 3 или повече различни дейности за опазване на околната среда от замърсяване се дават - 3 т.</p> <p>За правилно посочване на 2 различни дейности за опазване на околната среда от замърсяване – 2 т.</p> <p>За правилно посочване на 1 различна дейност за опазване на околната среда от замърсяване – 1 т.</p> <p>За посочване на неподходяща за опазване на околната среда дейност – 0 точки.</p> <p>Максимален брой: 3 точки.</p>
<p>Зад. 10 а)</p>	<p>1 - ③</p>	<p>Свързва в логическа цялост цитираните мисли, посветени на приятелството като ценност.</p>	<p>За всяко вярно свързване на двете части на изреченията по – 0,5 т. (3 x 0,5 = 1,5)</p> <p>За грешно свързване или за липса на свързване – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 1,5 точки.</p>
<p>Зад. 10 а)</p>	<p>2 - ①</p>		
<p>Зад. 10 а)</p>	<p>3 - ②</p>		
<p>Зад. 10 б)</p>	<p>За правилен отговор се приема всеки един от посочените вариантите:</p> <p><i>Приятелството е най-голямото богатство на човека,</i></p> <p><i>Най-важното (ценното, най-хубавото) нещо в живота е приятелството</i></p> <p><i>Приятелството е безценно. (То трябва да се цени, трябва да пази).</i></p> <p><i>Човек без приятел е много беден.</i></p> <p><i>Приятелите трябва да се пазят, за да не ги загубим.</i></p> <p><i>Към неприятелите също трябва да се отнасят с добро.</i></p> <p><i>И всеки близък до тях вариант, с който се оценява приятелството и доброто отношение към неприятелите.</i></p>	<p>Разбира значението на новобългарската просвета като отговаря на конкретен въпрос, относно Буквара на Петър Берон.</p>	<p>За вярно формулиран отговор – 1 т.</p> <p>За грешно формулиран отговор или липса на отговор – 0 т.</p> <p>Максимален брой: 1 точка.</p>

Зад. 11 а)	А - ③	Установява връзката между ключовите думи в текста и зададените въпроси за Хр. Ботев и В. Левски	За всеки вярно попълнен в кръгчетата отговор се дава по – <u>0,5 т.</u> (6 x 0,5 = 3 т.) За нито един вярно попълнен отговор или за липса на отговор – 0 т. Максимален брой: 3 точки.
	А - ④		
Зад. 11 б)	Б - ②		
	Б - ⑤		
	Б - ⑥		
Зад. 11 в)	В - ①		
Зад. 11 г)	Г - За правилен отговор се приема всеки отговор близък до: <i>рядък, необикновен, невидан, нечуван, изключителен, неповторим, единствен, несравним.</i>	Открива значението на непознати думи, с които се описват качества на борците за свобода, като се опира на зададения текст.	За точно подбрана дума – 1 т. За неточно подбрана дума или за липса на попълнена дума – 0 т. Максимален брой: 1 точка.
Зад. 11 д)	Д - За правилен отговор се приема всеки отговор близък по смисъл до <i>Освобождението на България.</i>	Отговаря на въпрос, който се отнася до позната историческа ситуация.	За верен отговор с пълно и завършено изречение – 1 т. За неверен или неточен отговор – 0 т. Максимален брой: 1 точка.
Зад. 12	Фигура в)	Открива връзки между вида и положението на геометрични фигури.	За вярно посочена фигура – 1 т. За невярно посочена фигура или неотбелязана фигура – 0 т. Максимален брой: 1 точка.

Максимален брой точки: 60 точки.

75% от точките са 45 точки